

Inleiding

Voor onze toekomstbestendige samenwerking is het noodzakelijk om op VSV niveau de juiste randvoorwaarden en kaders voor onze integrale zorg en integrale bekostiging vast te leggen

Deze voorwaarden worden ingezet voor een kwalitatief goede en betaalbare geboortezorg en behoud van de fysiologie. Voor het behoud van de zelfstandig functionerende verloskundige praktijk organisaties (VPO's) en voor een reële, haalbare substitutie van zorg betreffende de integrale zorg & bekostiging; of te wel de aankomende taakherschikking van de 2^e naar de 1^e lijn.

Ontegenzeggelijk staat de kwaliteit van zorg op de eerste plaats; de zwangere centraal. Onderbouwing voor de randvoorwaarden wordt in hoofdlijnen omschreven in de bijgevoegde speerpunten, missie en visie.

Eerstelijns verloskundigen en praktijkhouders
Regio Leeuwarden,
-juni 2017-

Randvoorwaarden voor samenwerking eerstelijns verloskundigen en VPO's VSV/RZ Leeuwarden mei 2017

1. Behoud van zelfstandigheid VPO door;
  - Opstellen van bruikbare modellen voor het behoud van ondernemerschap in de eerste lijn;
  - Behoud financiële onafhankelijkheid en ondernemerschap VPO en autonoom werkende eerstelijns verloskundigen;
  - Behoud praktische cliënten bestand;
Gebruik van eigen 1^e lijns software geschikt voor uitwisseling via beveiligde verbindingen;
  - Behoud van eigen praktijk AGB - en LVR codes;
  - Uitgangspunt integraal model voor behoud van ondernemerschap in de eerste lijn.

2. Samenwerking organisatorisch - financieel:
  - Doel: vergroten en verstevigen van het gezamenlijke maatwerk in de geboortezorg contractering door een sterke lokale en regionale focus.

Versnellen van de substitutie van zorg door;

  - Te investeren in de benodigde infrastructuur in de 1^e lijn.
  - Regionaal organiseren van de geboortezorg om kosten effectief zorgtaken opnieuw te verdelen van 2^e naar 1^e lijn vanuit het perspectief van de zwangere.

3. Respecteren van ieders expertise, kennis en kunde. Een verloskundig samenwerkings verband op basis van volwaardigheid, gelijkwaardigheid en vertrouwen tussen alle zorgverleners;
  - Ziekenhuisbestuur is niet leidend maar waar nodig faciliterend, voor de geboortezorg professionals.

4. Kwaliteit van zorg o.a.
  - Bewaken fysiologie;
  - Investeer in het absorptievermogen van de eerstelijnszorg: zorg voor goed opleiding en bijscholing en voor voldoende capaciteit (mensen en middelen) om de groeiende zorgvraag op te vangen;
  - Gezamenlijke zwangeren bespreking risico zwangeren, risico inschatting bij de zwangeren waarbij een zorgvraag ligt vanuit de zorgverlener, rekeninghoudend met de privacy en met toestemming van de zwangere;
  - Continuïteit van zorg;
  - Transmurale en intramurale 'warme' overdrachten;
  - Keuzevrijheid van de vrouw;
  - Zelfbeschikkingsrecht van de vrouw;
  - Doelmatige zorg; betere afstemming 2^e lijn;
  - Protocolaire afstemming zorgverleners op basis van de VIL/ KNOV;
  - Midwife Led Continuity of Care geboden zorg in goede samenwerking met de gynaecologen en op voorwaarde van de in punt 1 genoemde punten.

5. Een doelmatige zorgmaatschappelijk kosten effectieve samenwerking door;
  - De onder bovengenoemde omschreven voorwaarden;
  - Persoonlijk vertrouwen van alle geboortezorg professionals in de samenwerking met verloskundigen, gynaecologen, arts assistenten, klinisch verloskundigen en verplegend personeel, de ziekenhuis organisatie en vice versa.

Speerpunten eerstelijns verloskundigen en praktijkhouders m.b.t. kwaliteit van zorg

De kwaliteit van eerstelijns verloskundige zorg wordt gewaarborgd doordat;

- De zorg rondom de zwangere wordt georganiseerd vanuit de VPO;
- De verloskundigen zorg Midwifery Led Care geboden wordt;
- Betrokken zorgprofessionals een zorgnetwerk vormen;
- Continuïteit van zorg vanzelfsprekend is;
- Zorg op maat geboden wordt;
- Coördinerend zorgverlener (Casemanager) een vast aanspreekpunt is;
- De beschikbaarheid van zorg in de buurt, toegankelijk en tijdig ter plaatse is;
- De eerstelijns verloskundige de integrale samenwerking overziet en de schakel is tussen de ketenpartners (Midwifery Led Care);
- De zorg in overeenstemming met de wensen en behoeften van de zwangere in een zorgplan staat omschreven;
- Transmurale en intramurale overdrachten plaatsvinden;
- Protocollair (evidenced based) wordt afgestemd en ontwikkeld;
- Risico zwangeren in gezamenlijk overleg worden besproken waarbij een zorgvraag ligt vanuit de zorgverlener en met toestemming van de zwangere.

Er extra aandacht gegeven wordt aan;

- Het fysiek, psychisch en sociaal welbevinden van de vrouw en haar omgeving;
- Behoud van de fysiologie;
- Ontwikkeling midrisk setting en substitutie van zorg.
- Voldoende faciliteiten.

Het voorkomen van;

- Onnodige medicalisering maar ook onderbehandeling;
- Onvoldoende behandelings mogelijkheden;
- Onderbezetting;
- Inefficiënte, dure zorg en commercialisering.

Het voorzien van;

- Adequate counseling, zonder uitsluiting bepaalde groepen (informed consent);
- Eenduidige voorlichting met de aanzet voor leefstijlwijziging en gezondheidsbevordering;
- Het versterken van het intrinsieke vermogen van de zwangere om de fase van preconceptie, zwangerschap tot bevalling en kraamtijd zo gezond mogelijk te starten en uit te dragen;
- Volwaardig samen verbeteren van de zorginhoud door evaluatie van de uitkomsten en cliënt ervaringen. (denkende ook aan o.a. PRN Insight, Perinatal Audit, Moederraad of cliëntenparticipatie, 'uniforme' voorlichting, gezamenlijke bijscholing c.q. training etc., etc.);
- Ruimte voor innovatieve ontwikkelingen.

De kwaliteit van zorg wordt mede gedragen door;

De mate van tevredenheid bij zwangere, haar omgeving én de zorgverleners.

De pijlers zijn;

- De zorgvraag van de zwangere staat centraal;
- Zelfbeschikking en keuze vrijheid;
- Vrouwvriendelijke zorg;
- Zorgverleners wegen in concrete situaties relevante (risico-) factoren af en geven, samenspraak met de zwangere, het beleid vorm;
- Samenwerking op basis van gelijkwaardigheid;
- Respect voor elkaars expertise;
- Zelfstandigheid en autonome bedrijfsvoering van de bestaande organisaties.

Onderbouwing

Missie

Een geboortezorg dicht bij de zwangere en haar omgeving, tegen passende kosten. Een vernieuwde integrale samenwerking met alle geboortezorg professionals. Van onderaf ontwikkeld in plaats van bovenaf opgelegd. Waarbij de zwangere optimaal gebruik kan maken van de intramurale, transmurale en extramurale zorg. De zwangere laagdrempelig gebruik kan maken van de toegevoegde waarde die de eerstelijns verloskundige zorgverleners kunnen bieden vanuit de zelfstandig opererende verloskundige praktijk organisaties (VPO) Een weldoordachte evenwichtige regionale geboortezorg waar de zwangere, haar omgeving én zorgverleners een grote mate van tevredenheid ervaren. Alleen dan kan de zwangere centraal staan en de zorgverleners in hun kracht.

Visie

De kwalitatief hoogwaardige eerstelijns verloskundigezorg is uniek in Nederland en Friesland. De eerstelijns verloskundigen leveren elke dag en nacht zorg op maat voor vrouwen in de fertiele fase. Zij leveren zorg in de keten die begint bij gezamenlijke preventie, preconceptionele fase, zwangerschap, geboorte en kraamperiode tot en met de fase van anticonceptie. Dichtbij, met een groot maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Zwangerschap en geboorte zijn unieke gebeurtenissen in het leven van de vrouw. Het zijn normale, fysiologische processen die geheel en al behoren tot de eigen ervaringen van de aanstaande moeder en haar partner. Zowel onder- als overbehandeling moet daarbij voorkomen worden.

Door de sterke betrokkenheid bij de zwangere en haar omgeving, van wie de eerstelijns verloskundige de persoonlijke omstandigheden en context kent, betrekken de verloskundigen de zwangere en haar omgeving bij het bepalen van het zorgpad. De nadruk ligt op veilige verloskundigezorg voor moeder en kind en de wens van de zwangere en haar omgeving.

De verloskundigen zijn de aangewezen specialist in het geven van preventieve gezondheidsvoorlichting en informatie op het gebied van preconceptie, zwangerschap, geboorte, borstvoeding, de kraamperiode en anticonceptie. Samen met- en voor de vrouw behoudt zij het overzicht tussen de samenwerkende zorgprofessionals. Als geen ander weet zij de continuïteit van het te belopen zorgpad voor de vrouw uit te stippelen als ook continuïteit van zorg te geven.

De verloskundige zorg stimuleert de zelfredzaamheid van de vrouw en is daarmee van invloed op de gezondheid van de vrouw en haar omgeving (Public Health verloskunde).

De unieke zelfstandig functionerende VPO, levert organisatorisch een onbetwistbare en onuitwisbare bijdrage aan de onmisbare hoogwaardige kwaliteit van de geboortezorg dichtbij huis. De omgevings sensitieve VPO is dé thuishaven voor alle zwangeren. De open, transparante en flexibele praktijkvoering, stelt de eerstelijns verloskundigen in staat transmuraal, intramuraal en extramuraal persoonsgerichte toekomstbestendige zorg te geven, zinnige en zuinige zorg.

De verloskundige zorg wordt Midwife-led Continuity of Care geboden. Dit betekent niet dat gynaecologen onbelangrijk zijn. Integendeel, midwife-led care geboden zorg kan alleen samen met gynaecologen, kinderartsen en ketenpartners vormgegeven worden. Voor de verloskundigen is een soepele samenwerking tussen de verschillende beroepsgroepen daarbij een vereiste. Voor de eerstelijns verloskundigen betekent samenwerken; elkaar aanvullen in expertise.

Alle eerstelijns verloskundigen van de VPO's maken deel uit van het verloskundig samenwerkingsverband, lokale netwerken van zorg en hulpverleners. Zij participeren in multidisciplinaire overleggen. Bespreken de risico zwangeren bij de gezamenlijke zwangere bespreking, waarbij een zorgvraag ligt vanuit de zorgverlener altijd met toestemming van de zwangere. Zij nemen zorgvuldig verantwoording in hun rol als doorverwijzer. De eerstelijns verloskundigen kunnen hierdoor snel handelen bij uiteenlopende (geboorte) zorg vragen. Als eerstverantwoordelijke in het proces van preconceptie, zwangerschap, bevalling, kraamtijd en anticonceptie, staat de eerstelijns verloskundige voor integrale zorg dichtbij de vrouw met daardoor hoge tevredenheid bij moeders en hun omgeving.

De VPO

In een tijd waar hiërarchie niet meer vanzelfsprekend is, is de VPO geheel anders georganiseerd. Het kent een levendige horizontale autoriteit. Het management staat inhoudelijk, financieel en organisatorisch, geheel ten dienste van de verloskundigen en de zwangeren. De VPO is hoogwaardig, toekomstbestendig en uniek in eenvoud. Financieel eenvoudig, transparant én goedkoop.

De filosofie en praktijkvoering van de eerstelijns VPO is duidelijk toegespitst op de individuele zorgbehoefte van de zwangere én haar omgeving (Public Health gerichte verloskunde) Vanuit de VPO zijn de verloskundigen bij uitstek in staat, om in samenspraak met de zwangere, zinnige zorg te bieden en continuïteit van zorg te garanderen.

Integrale zorg betekent voor de eerstelijns verloskundigen en VPO's, dat naast fysieke en geestelijke aspecten ook de psychosociale en maatschappelijke aspecten in hun onderlinge samenhang worden betrokken. De persoonsgerichte praktijkvoering sluit hierop aan. Tevens is de eerstelijns verloskundigezorg voortdurend afgestemd op de laatste stand der kennis op dit terrein; evidenced based. Veilige zorg voor moeder en kind staat altijd voorop.

Duurzame samenwerking

Samenwerking vindt plaats op basis van gelijkwaardigheid. Zowel op multidisciplinair en lijnoverstijgend niveau; met respect voor elkaar en elkaars vakspecifieke deskundigheid.

Naast uniforme zorg en afspraken, blijft de kwaliteit van zorg ook gebonden aan de specifieke kwaliteit van de zorgverlener en de vertrouwde persoonlijke samenwerking. De kwaliteit van zorg is afhankelijk van de ondersteunende voorzieningen, het facilitair van de VPO en het ziekenhuis, de intercollegiale waardering, de samenwerking en de protocollaire afspraken

ZIG

De **Zorgstandaard Integrale Geboortezorg (ZIG)** biedt voldoende aanknopingspunten voor de verbetering van de kwaliteit van zorg. De ZIG gaat over de inhoudelijke kwaliteit van de geboortezorg. Organisatie van zorg en financiën zijn daarbij ondersteunend en behoort goed aan te sluiten op de bestaande samenwerkingsvormen zoals het Verloskundig Samenwerkingsverband (VSV-RZ).

De Verloskundige Indicatielijst (VIL) heeft de cliënt centraal en heeft een duidelijke positie binnen de zorgstandaard. De ZIG geeft aan dat de regio gezamenlijk verantwoordelijk is voor het kwaliteitsbeleid en de organisatie van de zorg maar legt niets op m.b.t. de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor iedere zwangere. Het bespreken van de individuele zwangere heeft alleen plaats te vinden, als één van de zorgverleners daar aanleiding toe ziet en de betreffende zwangere hier toestemming voor geeft

Transitie regionale geboortezorg

De transitie in de geboortezorg gaat over het immense verschil tussen de zorgsystemen en de inrichting van de VSV-RZ

Een toekomstbestendige IGO begint bij het kiezen voor een duurzame relatie tussen de huidige organisaties. Het zoeken naar mogelijkheden om de aanwezige waarde van alle zorgverleners én alle geboortezorg organisaties te optimaliseren en te waarborgen. Een ding is zeker. Alle geboortezorg zorgverleners in de regio Leeuwarden hebben hetzelfde belang namelijk; de beste zorg voor moeder en kind. Te weten; 'zorgwinst' Zorg wat zich in de toekomst op zorgmaatschappelijk niveau altijd zal uit betalen.